

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС

«УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО У СВІТІ: ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ
МОДЕЛІ ТА ПРОФЕСІЙНІ СТРАТЕГІЇ ВЧИТЕЛЯ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань А Освіта

Освітня кваліфікація: Магістр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Українська мова і література)

Професійна кваліфікація: Вчитель-магістр української мови і літератури закладу загальної середньої освіти

Затверджено на засіданні
кафедри української літератури
Протокол №5 від 15 грудня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Українське шкільництво у світі: лінгводидактичні моделі та професійні стратегії вчителя
Викладач (-і)	Ушневич С. Е..
Контактний телефон викладача	050 924 28 45
Е-mail викладача	ushnevich.s@gmail.com
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Щотижня
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни «Формування професійної компетентності майб учителів: здобутки й перспективи шкільної освіти за кордоном» є дослідити специфіку та зміст навчального процесу в середній класах у суботніх і недільних школах діаспори.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> є дослідження теоретико-практичних засад формування національної мовної особистості в українському шкільництві за кордоном.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення досвіду українського шкільництва в зарубіжжі в історичному контексті та виокремлення етапів розвитку української шкільної освіти за кордоном в умовах повномасштабного вторгнення (війни) в Україні.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК-1. Здатність до застосування знань у практичних ситуаціях професійної діяльності.</p> <p>ЗК-3. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.</p> <p>ЗК-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і її реалізації в професійній діяльності.</p> <p>ЗК-5. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації, вміння знаходити оптимальні рішення, проявляти креативність та лідерство, працювати в команді.</p> <p>ЗК-10. Здатність поважати погляди представників інших культур, цінувати мультикультуральність, різноманіття дотримуватися та гендерної рівності, зважати на права людей з особливими потребами.</p> <p>ЗК-11. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, працювати автономно і самостійно та оцінювати якість виконуваних робіт.</p> <p><u>Фахові компетентності:</u></p> <p>СК-3. Здатність враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти, з організувати освітнього конструктивну учасниками функціонування процесу,</p>	

безпечного взаємодію забезпечувати інклюзивного освітнього середовища.
 СК-4. Здатність розуміти тенденції в науці та освіті, готовність до використання інновацій у професійній діяльності.
 СК-8. Уміння планувати, організовувати і координувати діяльність колективу фахівців у галузі освіти, здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.
 СК-12. Здатність до усвідомлення національносвітоглядного, розвивального художньо-виховного, потенціалу української творчої мови та літератури, вміння враховувати національні, етнічні, регіональні особливості освітнього процесу, формувати національно свідому особистість.

Результати навчання:

ПР-03. Використовує сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості викладання і навчання української мови й літератури, демонструє вміння практичного застосування педагогічних інновацій у професійній діяльності.

ПР-05. Володіє вміннями виконувати власне дослідження, визначає і характеризує основні принципи та методи науково-педагогічних досліджень, демонструє навички узагальнення й презентації отриманих результатів.

ПР-06. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки й обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного і змішаного навчання тощо.

ПР-07. Володіє методикою розробки освітніх проектів, аналізує спроможність управління процесом їх упровадження, прогнозує очікувані результати.

ПР-08. Демонструє вміння забезпечувати конструктивну взаємодію з учасниками освітнього процесу, здатність діяти автономно і в команді, знає і дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ПР-10. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи реалізації та критично оцінює їх ефективність.

ПР-11. Демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю в закладах загальної середньої освіти, забезпечувати та оцінювати її якість.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
I	А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)	1 курс	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
<p>Модуль 1.</p> <p>Тема 1. Становлення і розвиток українського шкільництва в США.</p> <p>1. Історичні засади створення суботніх та недільних шкіл.</p> <p>2. Особливості функціонування шкіл українознавства в системі українознавчої освіти США у вихованні національної мовної особистості.</p> <p>3. Проаналізувати виховний потенціал змісту навчальних програм і підручників українського зарубіжного шкільництва.</p> <p>4. Дослідити освітні запити української шкільної освіти Америки в контексті дітей-біженців, вимушеної еміграції та інкзюзії.</p>	2	4	10
<p>Тема 2. Педагогічні засади рідномовної освіти українців діаспори</p> <p>1. Особливості державного двомовного шкільництва в Канаді.</p> <p>2. Посилення української освіти в Австралії</p>	2	4	10
<p>Тема 3. Українські школи у Великобританії</p> <p>1. Проаналізувати досвід розвитку рідномовної освіти українців у західній діаспорі та можливості його екстраполяції в сучасних реаліях України</p> <p>2. Історія створення першої української школи святої Марії в Лондоні</p>	2	4	10
<p>Модуль 2.</p> <p>Тема 1. Українське шкільництво в Скандинавських країнах: Данія, Норвегія і Швеція.</p> <p>1. Українська школа «Ластівка» (м. Копенгаген)</p> <p>2. Українська школа «Крила» (м. Ольборг)</p> <p>3. Українська школа в Осло, Бергені. Юнацька організація «Пласт»</p> <p>4. Українська суботня школа в Стокгольмі, «Вулик» у Гетерборзі..</p>	2	2	10
<p>Тема 2. Організація процесу навчання українських дітей-біженців у Східній Європі.</p> <p>1. Східна Європа: подолання освітніх викликів в умовах вимушеної еміграції українців (Польща, Чехія, Болгарія)</p> <p>2. Освітні ініціативи для укр дітей в країнах Балтії.</p> <p>Vabaduse Kool (Freedom School) Mondo Ukrainian Academy Естонія)</p> <p>Riga Ukrainian Secondary School (Rīgas Ukrainu vidusskola, Латвія)</p> <p>International Ukrainian School (Міжнародна українська школа, Литва)</p>	2	2	10
<p>Тема 3. Українське шкільництво в країнах Арабського світу: Абу-Дабі, ОАЕ, Єгипті, Йорданії</p> <p>1. Українська школа «Дивосвіт» (м. Абу-Дабі)</p> <p>2. Українська школа «Софія» (м. Дубай)</p> <p>3. Українська громада Катару / Суботня школа (м. Доха)</p>	2	2	10

4. Освітній центр при Посольстві (м. Ель-Кувейт)			
5. Українська суботня школа (м. Хургада, Каїр)			
6. Українська суботня школа «Славутич» (м. Амман)			
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ.	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Залік, максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● практичні заняття (40) – усне опитування на практичних заняттях. ● індивідуальні завдання (40 балів) – власна історія, що має на меті перевірити рівень теоретичних знань, практичних навичок створення історії. ● Контроль самостійної роботи (10) контроль самостійної роботи. <p>Загальна оцінка, яка максимально становить 100%, виводиться на основі суми балів, отриманих за поточний та підсумковий види контролю.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Контрольна робота, що складається з теоретичного, практичного та творчого завдань, - 10 балів (теоретичне – 3 б., практичне – 3 б., творче - 4 б.). На заочній формі навчання пишеться за п'ять днів до завершення сесії.</p> <p><u>Критерії оцінювання контрольної роботи:</u> <u>Теоретичне питання (макс 3 балів):</u> повністю розкрито питання, визначено чітко терміни та поняття, наведено відповідні приклади. <u>Практичне питання (макс. 3 балів):</u> повністю розкрито питання, що демонструє вміння застосовувати набуті теоретичні знання <u>Творче завдання (макс 4 балів):</u> власні інтепретації, роздуми та осмислення вивченого матеріалу <u>Зразок контрольної роботи:</u> 1. Поняття бренд: визначення, історія виникнення. 2. Опишіть кілька брендів тих марок, товарами яких ви користуєтеся. 3. Особистий бренд у соцмережі: шлях до популярності чи загроза приватності?</p>
Семінарські заняття	<p>Оцінюється робота над тематичними розділами упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість балів (40) за практичні заняття розраховується електронним журналом https://webportal.pnu.edu.ua/ автоматично. Критерії оцінювання усних відповідей на практичних заняттях: «відмінно» (5 балів) - зміст відповіді повністю відповідає питанню, думки викладаються логічно та послідовно, приклади доречні, висновки обґрунтовані. Знання та вміння використовувати лекційний матеріал та додаткову літературу. Власне бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності.</p>

	<p>«добре» (4 бали) – зміст відповіді фактично відповідає окресленим питанням, приклади доречні, але не завжди чіткі та послідовні. Висновки не завжди обґрунтовані. Не завжди є власне бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності.</p> <p>«задовільно» (3 бали) - зміст частково відповідає питанню, наведені приклади невдалі або не завжди є доречними, висновки практично відсутні. Немає власного бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності.</p> <p>«незадовільно» (2 бали) - зміст відповіді не відповідає питанню або відповіді немає взагалі. Порушення правил академічної доброчесності.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Система оцінювання успішності передбачає три етапи контролю.</p> <p>Перший – це поточний контроль, який має на меті регулярно оцінювати розуміння та освоєння навчального матеріалу студентами з даного курсу. В рамках цього контролю оцінюється якість виконання практичних, творчих і пошукових завдань, які включають аудиторну і позааудиторну роботу, а також здатність усно або письмово відтворювати навчальний матеріал. Важливою частиною поточного контролю є перевірка.</p> <p>Критерії оцінювання самостійної роботи (макс. 40 балів): виконання зазначених завдань самостійної роботи у повному обсязі, враховується творчий підхід та оригінальність вирішення завдань.</p> <p>Другий етап – модульний контроль, призначений для оцінки ступеня засвоєння студентами певної частини навчального матеріалу, що формує окремий навчальний модуль. Під час модульного контролю студенти виконують контрольну роботу, яка включає різноманітні тестові завдання для перевірки їхньої теоретичної підготовки та їхню здатність вирішувати практичні завдання.</p> <p>Третім етапом є підсумковий контроль, який включає тестову перевірку рівня засвоєння студентами теоретичного матеріалу з курсу в системі дистанційного навчання.</p> <p>Студенти з низьким рівнем успішності (менше 50 б.) мають право перездати певні теми під час консультацій до</p>

	початку талону №2.
Підсумковий контроль	Формою контролю є залік, який виставляється автоматично е-журналом на останньому практичному занятті за результатами накопичення балів упродовж семестру.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються студентами самостійно з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Академічна доброчесність: списування під час контрольних робіт заборонено. Студенти мають дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагиату в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 2)»

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим, пропущені заняття з поважної причини відпрацьовуються. Студенти, які не набрали 50 балів за результатами підсумкового контролю за талонами №2 і №3, мають право пройти цей курс повторно, відповідно до «Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 4)»

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають самостійно опрацювати навчальний матеріал і здати всі види контролю, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-grafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliia-stefanyka.pdf

Неформальна освіта регулюється «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3)»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliia-stefanyka.pdf

Студентам рекомендується пройти **курс SMM: фундамент**

За наявності сертифікату студент отримає додаткові 5 балів до загальної кількості балів.

8. Рекомендована література

1. Відповідь світової спільноти на виклики COVID-19 в освіті (лютий-червень 2020 р.). : оглядове видання / упоряд.: О.І. Локшина, О.З. Глушко, А.П. Джурило, С.М. Кравченко, Н.В. Нікольська, М.М. Тименко, О.М. Шпарик ; [наук. ред. О.І. Локшина]. Київ : Авторитет, 2020. 36 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-0-4-2020-36>

2. Вороніна Т. Гендерна чутливість і гендерна культура. Освіта.ua, 2008. URL: <https://osvita.ua/school/method/1009/> (дата звернення: 15.12.2020). Всесвітній Освітній Форум-2015: Інчхонська Декларація «Освіта-2030». ПООД імені Івана Зязюна НАПН України, 2015. URL: <http://ipood.com.ua/novini/vsesvitniy-osvitniy-forum-2015--nchhonska-deklaraciya-osvita-2030/>
3. Глушко О. З. Базові терміни з проблеми трансформацій в освіті : погляди вітчизняних вчених. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, серія «Педагогіка». 2016. № 2(4). С. 10-13. Гриневич Л. М. Поняття «освіта», «розвиток освіти», «освітня політика» в сучасному науковому дискурсі. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2015. № 1-2(42-43). С. 14–19.
4. Джурило А. П., Глушко О. З., Локшина О. І., Маріуц І. О., Тименко М. М., Шпарик О. М. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США : монографія. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с. URL: http://comparlab.org.ua/wpcontent/uploads/2021/06/monogr_transform_proc_shkil_osv_eu_usa.pdf Джурило А. П. До питання «реформування» як однієї з ключових дефініцій у галузі освіти. Нові технології навчання : наук.-метод. зб. Київ : Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. 2014. Вип. 82. С. 81–87.
5. Забезпечення якості загальної середньої освіти у провідних країнах Європи та США : Монографія / Л.Л. Волинець, А.П. Джурило, Г.С. Єгоров, Н.М. Лавриченко, О.І. Локшина, Б.Ф. Мельниченко, О.С. Оржеховська, О.О. Першукова, Н.В. Шеверун, О.М. Шпарик. За заг. ред. Локшиної О.І. Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2014. 374 с. URL: http://comparlab.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/comparlab_quality_full.pdf
6. Романюк С. З. Розвиток рідномовної освіти українців у західній діаспорі (XX – початок XXI століття) : монографія / С. З. Романюк. – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. – 518 с
7. Ушневич С. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВИТИ ЗА КОРДОНОМ В УМОВАХ ВІЙНИ // Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні проблеми української освіти», присвячена пам'яті професора Василя Хруща. 23 жовтня 2024 р. (Подано до друку).
8. Solomiia USHNEVYCH EDUCATIONAL AND CULTURAL MISSION OF SCIENTIST MARIA KITSYUK IN SHAPING THE UKRAINIAN IDENTITY OF DIASPORA CHILDREN **Гірська школа Українських Карпат. 33. С 60-67. (Категорія Б)** Ушневич Соломія. (2025). Освітньо-культурна місія науковиці Марії Кіцюк у формуванні української ідентичності дітей діаспори. **Гірська школа Українських Карпат. 33. С 60-67. (Категорія Б)** doi: 10.15330/msuc.2025.33.56-59
<https://journals.pnu.edu.ua/index.php/msuc>
9. **Ушневич С.Е. МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ЯК ЧИННИК ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ЗА КОРДОНОМ Українські студії в європейському контексті: зб. наук. пр. 2025. № 11. С. 312-317.**
http://obrii.org.ua/usec/storage/conference/zb_vol11_2025.pdf
10. **УШНЕВИЧ Соломія**, Етнокультурні чинники розвитку українських дітей в умовах вимушеної еміграції. **Інноваційні педагогічні рішення у початковій освіті :** зб. наук. праць [за заг. ред. О. А. Федій, відп. ред. Ю. Г. Павленко] / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Вип. 8. Полтава : ПП Астроя, 2025. 200 с. друкується згідно з рішенням ученої ради Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, протокол № 6 від 23.12.2025

року.

**Доцент кафедри початкової освіти
та освітніх інновацій**

Ушневич С. Е.